

Рассадникова С.І.*к.е.н., доцент, с.н.с.,**доцент кафедри економіки і міжнародних економічних відносин,
Міжнародний гуманітарний університет***Rassadnykova Svitlana***International Humanitarian University***Примаченко І.Ф.***к.е.н., доцент, доцент кафедри національної економіки,
Національний університет «Одеська юридична академія»***Prymachenko Ivan***National University «Odessa Law Academy»*

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АСПЕКТ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

MODERNIZATION OF THE UKRAINIAN ECONOMY: INVESTMENT ASPECT AND ACTUAL CHALLENGES

Анотація. Стаття присвячена питанням модернізації національної економіки на основі активізації інвестиційних процесів в умовах дії сучасних викликів та глобалізації. Розглянуто сутність модернізації економіки, визначено стан інвестиційної діяльності на основі оцінки світових рейтингів, її значення для прогресивного перетворення економіки, залежність модернізації економіки від ефективної інвестиційної політики як фактору успішного здійснення інноваційних та відтворювальних процесів. Проведено аналіз місця України в системі світових інвестиційних рейтингів, проаналізована їхня динаміка. Запропоновано парадигму розвитку інвестиційної політики, яка спрямована на модернізацію економіки України, сформульована система принципів, надана змістовна характеристика парадигми інвестиційної політики, її основних напрямів та заходів щодо удосконалення інвестиційної діяльності з використанням європейського досвіду з метою забезпечення модернізаційного оновлення економіки країни.

Ключові слова: модернізація економіки, інвестиційно-інноваційні процеси, інвестиційні рейтинги, інвестиційна політика, принципи інвестиційної політики, сучасні виклики, парадигма розвитку інвестиційної політики щодо модернізації економіки країни.

Постановка проблеми. Розвиток сучасної економіки перебуває під впливом глобальних зрушень, розповсюдження інформаційно-комунікаційних технологій, впровадження інновацій, появи нових викликів та загрозливих явищ, підвищення суперечливих тенденцій у світовому та макроекономічному середовищі. Для вирішення ключових проблем, формування базису стійкого довгострокового розвитку національної економіки необхідною є модернізація економіки як безальтернативний шлях оновлення соціально-економічної системи.

Рушійною силою проведення модернізації економіки виступають активізація інвестиційної діяльності, вкладення

та залучення значних обсягів інвестицій, їх ефективне використання, впровадження нових технологій та інновацій, кращих інвестиційних практик, дієва інвестиційна політика. Обґрунтування і вирішення проблеми інвестицій, розроблення і реалізація виваженої інвестиційної політики в умовах невизначеності та гострих викликів сьогодення є життєво важливою актуальною проблемою сучасного модернізаційного оновлення економіки, підвищення її конкурентоспроможності. Складність і багатогранність досліджуваної проблеми припускає створення і подальше поглиблення теоретико-методологічної бази на основі застосування комплексних і системних підходів, нестандартних практичних пропозицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема дослідження теорії та практики модернізації економіки країн займалися багато вітчизняних і зарубіжних учених, таких як В. Геєць, Л. Горкіна, А. Гриценко, Б. Дергалюк, Ю. Кіндзерський, Е. Лібанова, В. Ляшенко, О. Гриценко, В. Полтерович, В. Попова, Б. Мюрдаль, Р.М. Нурєв, А. Поршнева, М. Рогоза, Е. Рустамов, В. Ткаченко, Б. Холод, Дж. Скотт, Л. Федулова та ін. Теорія модернізації розглядається у працях закордонних учених: С. Айзенштадта, У. Бека, М. Вебера, Дж. Губера, Е. Дюркгейма, У. Запфа, О. Конта, Д. Лернера, У. Росту, Г. Спенсера, Э. Тиракяна, Ф. Тьонніса, А. Франка, Х. Чуаньци, П. Штомпка та інших.

Вагомий внесок у вирішення проблем інвестицій, активізації та постановки завдань інвестиційної політики, регулювання інвестиційної діяльності внесли такі вітчизняні вчені, як: Б. Губський, А. Гальчинський, В. Геєць, Ю. Гончаров, С. Гуткевич, М. Денисенко, Я. Жаліло, Т. Майорова, В. Мартиненко, А. Музиченко, А. Пересада, С. Покропивний, В. Федоренко, Д. Черваньов та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість досліджень та наукових праць, залишається актуальним розроблення теоретичних та науково-прикладних основ інвестиційних аспектів, інвестиційної політики країни, що спрямована на здійснення модернізації

економіки. Багатогранність процесів модернізації економіки потребує подальшого дослідження та виявлення напрямів удосконалення інвестиційної політики як основи якісного інноваційного, інтелектуального, інформаційного-комунікаційного, інституціонального оновлення та сталого зростання національної економіки.

Мета статті. Метою статті є дослідження формування дієвої інвестиційної політики та розроблення її парадигми в контексті модернізації економіки країни в умовах складних сучасних викликів, невизначеності соціально-економічних процесів в глобальному і макроекономічному середовищі.

Виклад основного матеріалу. Проблема модернізації економіки, суспільства відзначається актуальністю та знаходиться в центрі наукових і суспільно-політичних дискусій в Україні. Науковці мають різні погляди та формують якісно різні підходи до змістовної характеристики суті терміна «модернізація».

Поняття «модернізація» походить від французького “*moderne*”, тобто “новітній, сучасний”, і означає оновлення, удосконалення, надання будь-чому сучасного вигляду, перероблення відповідно до сучасних вимог. А також “*modernization*” – починати використовувати нову інформацію, методи чи технології [1].

У словнику іншомовних слів модернізація (від фр. *moderne* – новітній, сучасний) розглядається в декількох напрямках: 1) оновлення, удосконалення, надання будь-чому сучасного вигляду, переробка відповідно до сучасних вимог (наприклад, устаткування); 2) штучне перенесення сучасних понять, термінології тощо на минулі часи, яким це не властиво [2].

Модернізація – це завжди:

1) системний процес: означає зміни економічних, політичних, правових, культурних інститутів та відносин. Має проводитись одночасно на кількох рівнях [3, с. 88; 5]: інституційних реформ (зміна, узгодження правил і процедур суспільно-економічного життя); економічної політики (застосування адекватних інструментів впливу на економічні процеси); соціальної політики (формування умов для реалізації інтересів окремих суспільних груп);

2) мобілізаційний процес, що запроваджується для скорочення відставання від країн-конкурентів, тобто передбачає просторову і часову мобілізацію ресурсів, а цільові орієнтири процесу залежать від конкурентів.

Спируючись на досвід ЄС, автори в роботі [4, с. 23] пропонують використовувати такі механізми реалізації модернізаційних процесів:

1. Механізми планування і прогнозування.
2. Механізми координації і контролю за інвестиційно-інноваційною діяльністю.
3. Законодавчі та нормативно-правові механізми управління інноваціями.
4. Фінансово-бюджетні механізми управління інноваціями.
5. Інвестиційні (венчурні) та мотиваційні механізми управління інвестиційно-інноваційним розвитком.
6. Механізм державно-приватного партнерства у сфері інновацій.
7. Механізм взаємодії бізнесу, науки і влади.
8. Кластерний механізм організації інноваційної діяльності.
9. Механізми захисту прав інтелектуальної власності.
10. Механізми кадрового забезпечення інноваційного розвитку.
11. Механізми інформаційного забезпечення інноваційної діяльності.

Таким чином, удосконалення чинних і впровадження нових механізмів управління інноваційним розвитком шляхом активі-

зації інвестиційної діяльності на всіх рівнях економічної системи дасть змогу сформуванню збалансованої, системної, послідовної, адекватної сучасним вимогам державної політики у сфері інвестицій та впровадження інновацій.

Важливе соціально-економічне значення інвестиційної діяльності та її регулювання, проблема формування результативної інвестиційної політики, здатної забезпечувати процеси модернізації національної економіки, відповідати на сучасні виклики, залишається актуальною. Функціонування і розвиток національної економіки неможливі без інноваційно-інвестиційної діяльності, яка в умовах глобалізації знаходиться під впливом сучасних процесів інформатизації, інтелектуалізації, інтенсивного оновлення знань та ідей. Поява та впровадження нових технологій та інновацій, кращих практик на глобальному рівні, безумовно, ведуть до значних змін у розвитку різних країн світу та України.

Для аналізу стану інвестиційної діяльності в країні проведемо оцінку інвестиційної привабливості економіки України. Місце країни щодо стану інвестиційної діяльності та інвестиційної привабливості аналізують на основі світових інвестиційних рейтингів.

У загальному значенні інвестиційний рейтинг [6] – це інструмент, що дає можливість інвестору кількісно оцінити ступінь інвестиційного ризику. інвестиційні рейтинги присвоюються буквально всьому, що пов'язано з поняттям “інвестиція”. Це і різного роду цінні папери, емітенти цінних паперів; це можуть бути державні банки, страхові компанії, спільні фонди та інші фінансові інститути та їхні похідні. Система рейтингів дуже корисна для інституціональних і приватних інвесторів. Дрібні інституціональні інвестори враховують рейтинги під час формування своїх портфельних інвестицій. Крупні інституціональні інвестори (крупні банки, страхові компанії та ін.), що мають свій штат аналітиків, також звергаються до рейтингів головних рейтингових агенцій, порівнюючи їх із результатами власних досліджень.

Найбільш розповсюджені та відомі світові рейтинги місця України серед країн світу щодо інвестиційної діяльності, інвестиційної привабливості наведені у таблиці 1.

Україна в 2019 році втратила дві позиції в Індексі глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, GCI) Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) [7] й опустилася на 85-те місце з 141 країни. Згідно зі щорічним звітом ВЕФ, основний регрес зафіксовано у сфері фінансових систем, в якій рейтинг України опустився на 19 позицій – до 136-го місця, інноваційних можливостей – із 58-го на 60-те місце.

Індекс інвестиційної привабливості – це оцінка інвестиційної привабливості України, що проводиться Європейською Бізнес-асоціацією і ґрунтується на характеристиці інвестиційного клімату як сукупності політичних, економічних, законодавчих, регуляторних та інших чинників, що в кінцевому рахунку визначають ступінь ризику капіталовкладень та можливість їх ефективного використання [8].

Інвестиційна привабливість країни – це сукупність політичних, соціальних, інституціональних, екологічних, макро- і мікроекономічних умов функціонування національної економіки, що забезпечують стабільність інвестиційної діяльності вітчизняних і зарубіжних інвесторів [9, с. 30–31]. Інвестиційна привабливість країни згідно зі світовими індексами знаходиться на досить низькому рівні.

Індекс інвестиційної привабливості у першій половині 2020 року склав 2,51 бала з 5 можливих та продовжує пере-

Динаміка індексів інвестиційної діяльності України та місце її серед країн світу

№	Показники	Місце України у світових рейтингах						
		2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2016-2017	2018-2019
1.	Індекс глобальної конкурентоспроможності	89	82	73	84	76	85	85
2.	Індекс інвестиційної привабливості	2,57	3,28	2,18	2,12	1,87	2,88	2,95
3.	Глобальний рейтинг країн і територій світу за рівнем прямих іноземних інвестицій	-	-	-	42	-	76	62

бувати у негативній площині. Такими є висновки нової хвилі експертного дослідження, проведеного Європейською бізнес-асоціацією [10]. Більшість генеральних директорів, а саме 62%, вважають інвестиційний клімат несприятливим. Оцінка динаміки бізнес-клімату теж вказує на негативну тенденцію.

Глобальний рейтинг країн і територій світу за рівнем прямих іноземних інвестицій у номінальному (абсолютному) значенні складається щорічно МВФ, Конференцією Організації Об'єднаних Націй з торгівлі і розвитку та Світовим Банком. Україна зайняла серед країн світу в 2019 р. 62-ге та 76-те місце в 2017 р., що свідчить про низьку привабливість країни для іноземних інвесторів.

Незадовільний стан інвестиційної діяльності України, непривабливий інвестиційний клімат потребують значного удосконалення інвестиційної політики модернізації економіки.

Для вирішення ключових проблем, формування базису стійкого довгострокового розвитку та модернізації національної економіки необхідним є становлення відповідального та обґрунтованого управління соціально-економічним розвитком країни на основі активізації інвестиційної політики. Реалізація інвестиційної політики здійснюється на основі системи соціально-економічних ідей та цілей, завдань та заходів, теоретично вивірених інструментів, методів їх досягнення.

Основною метою державної інвестиційної економічної політики є уявлення про бажаний майбутній стан об'єкта, якого намагається досягнути суб'єкт, якісне економічне зростання. Головними складниками розроблення політики слід вважати процес визначення цілей, пріоритетів, завдань, кількісних і часових характеристик, конкретних виконавців і необхідних ресурсів.

Науково обґрунтована інвестиційна політика повинна бути спрямована на модернізацію економіки із дотриманням вимог ресурсно-екологічної безпеки країни та соціальної відповідальності інвесторів, своєчасної відповіді на актуальні виклики зростання, якісного економічного розвитку. Важливим напрямом підготовки, розроблення та реалізації інвестиційної політики модернізації економіки стає розроблення парадигми інвестиційної політики. Під поняттям парадигми розуміється основа, яка містить у собі загальноприйняті уявлення про предмет розгляду.

Парадигма – термін, який має кілька значень, широко використовується в наукових дослідженнях із давніх античних часів. Парадигма (грец. *παράδειγμα* – «приклад», «взірець») – у загальному значенні – теоретико-методологічна модель. Парадигма – сукупність філософських, загальнотеоретичних основ науки; система понять і уявлень, які властиві певному періодові розвитку науки, культури, цивілізації [11].

Відомий учений, дослідник методології науки Томас Кун (1922–1996) у праці «Структура наукових революцій» визначає наукову парадигму як сукупність фундаментальних знань,

цінностей, переконань та технічних прийомів, що слугують зразком для наукової діяльності [12]. Розкриття сутності термінології дуже важливе для науково обґрунтованої постановки завдань та проведення дослідження, отримання вагомих результатів для практичної реалізації. Актуальність дослідження термінології була чітко сформульована ще М. Хайдеггером: всі наші епістемологічні проблеми викликані неправильним тлумаченням вихідних слів – термінології, яка створює евристичні координати кожної науки [13, с. 32].

Парадигма інвестиційної політики охоплює теоретичні засади та підходи в контексті модернізації економіки щодо формування ефективних принципів, заходів, механізмів, інструментів розроблення, реалізації та системи форматів управління інвестиційними процесами в країні. Особливості парадигми – в системному осмисленні та пізнанні динамічних інвестиційних процесів, акцентуванні на актуальних аспектах методології, обґрунтуванні належного понятійно-категоріального апарату, можливості застосування різних методологічних підходів. Предметним змістом при цьому має стати дослідження, формулювання уявлення щодо цілей, важливих пріоритетів, інструментів та механізмів їх досягнення, необхідних ресурсів, отриманих результатів.

Особливістю парадигми інвестиційної політики стає забезпечення інтегрального поєднання високої результативності модернізації економіки, економічної ефективності, соціальної відповідальності інвесторів, держави, ресурсно-екологічної збалансованості, національної та екобезпеки.

Парадигма інвестиційної політики базується на фундаментальних головних принципах, що визначає процес підготовки, розроблення та реалізації інвестиційної політики в контексті модернізації економіки країни. Основні загальнонаукові (методологічні) принципи інвестиційної політики в контексті модернізації економіки наведені в таблиці 2.

Значне місце займає спрямованість інвестиційної політики модернізації економіки на впровадження інновацій, здатності запозичувати та використовувати новітні технології. Сучасним підходом до розуміння дії інноваційної діяльності на рівні національної економіки є розподіл країн за технологічною ознакою. Згідно з поглядами відомого американського економіста Дж. Сакса, країни за технологічною ознакою поділяються на такі групи: технологічні лідери, розвинена частина, яка виробляє інновації, технологічні послідовники та технологічні аутсайтери. Менша частина планети (близько 15% її населення) забезпечує практично всю решту світу технологічними інноваціями. Друга частина (близько половини населення) здатна впроваджувати ці технології у власній системі виробництва і споживання. І решта (близько третини населення) є технологічно відірваною – вона не виробляє інновації і не впроваджує їх [14].

**Система загальнонаукових (методологічних) принципів інвестиційної політики
в контексті модернізації економіки**

№	Принципи інвестиційної політики	Сутність принципу
1.	Інноваційність	Комплекс створених та впроваджених змістовних нововведень, інновацій, формування факторів та умов зростання інноваційного потенціалу інвестиційної діяльності
2.	Інтелектуальність	Інтелектуальне переосмислення інвестиційної політики під впливом постійних масштабних змін у суспільстві, економіці, динамічного розвитку соціально-економічних процесів
3.	Креативність	Здатність створювати та знаходити нові оригінальні ідеї, творчий підхід до рішення поставлених інвестиційних завдань нестандартним чином, а також здатність вирішувати проблеми
4.	Екологічність	Збереження якості та різноманіття довкілля, охорона навколишнього природного середовища, пріоритетність інвестицій, що забезпечують якість довкілля, запобігання деградації екосистем, ненанесення шкоди природі, узгодженість інвестиційних та природних процесів.
5.	Національна та ресурсно-екологічна безпека	Захищеність життєво важливих національних інтересів, людини і громадянина, суспільства і держави, ресурсно-екологічної безпеки, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам.
6.	Системність	Розгляд та аналіз інвестиційної діяльності та політики як єдиної системи у взаємозв'язку та взаємодії складових компонентів
7.	Синергетичність	Формування інвестиційної діяльності та політики як відкритої нелінійної системи, у процесі функціонування властивим їй явищам та процесам, у результаті взаємодії яких в системі в цілому можуть з'явитися властивості, якими не володіє жодна з складових частин інвестиційної процесів.
8.	Ефективність	Вибір інвестиційного рішення, напряму вкладення інвестицій, який забезпечить найбільшу результативність, досягнення мети, найкращого співвідношення результатів та витрат.
9.	Мінімізація ризиків	Передбачення та подолання ризиків, загрозливих явищ та процесів, невизначеності
10.	Науковість	Дотримання вимог об'єктивних економічних законів, врахування реальних умов та особливостей економіки, реалізації інвестиційної діяльності, використання сучасних, новітніх наукових підходів та методології

Джерело: авторська розробка

Проблематика інноваційної діяльності охоплює всі сторони життєдіяльності, стає предметом спеціальних наукових досліджень та ключовим фактором економічного та суспільного прогресу. Сучасні дослідження у сфері інноваційної діяльності визначають стан розвитку інноваційної діяльності країн світу. Корнельський університет спільно зі школою бізнесу INSEAD та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (BOIP) щорічно складає рейтинг Global Innovation Index, який оцінює елементи національної економіки з позиції розвитку інноваційних процесів [15]. Рейтинг інноваційної діяльності країни розробляється на основі оцінки інститутів, людського капіталу, дослідницької діяльності, інфраструктури, рівня розвитку ринку та бізнесу.

У щорічному звіті Global Innovation Index 2019, в якому порівнюється інноваційна діяльність 129 країн та економік світу, найбільш інноваційною країною визнано Швейцарію, за нею йдуть США, Нідерланди та Велика Британія. Україна в Глобальному інноваційному індексі 2019 року посідає 47 місце, увійшовши до топ-3 країн економічної групи lower-middle income. При тому, що в Україні працює близько 160 тис ІТ-спеціалістів і вона входить у перелік провідних країн світу за якістю ІТ-розробок [16].

Основні напрями парадигми інвестиційної політики на основі новітніх інноваційних тенденцій на національному рівні під впливом глобальних процесів представлені у таблиці 3.

Розвиток інвестиційної політики модернізації економіки сприяє підвищенню темпів зростання національної економіки, конкурентноздатності, сукупному позитивному впливу на суспільство. Посилення екологізації інновацій, спрямоване на поєднання нано- та інформаційних технологій, зниження рівня

шкідливих викидів, покращення якості довкілля є важливим для досягнення сталого розвитку.

Для визначення стратегічних напрямів розвитку інвестиційної політики модернізації економіки країни доцільно використовувати багатогранний європейський досвід економічного екологічнобезпечного зростання та досягнення добробуту нації. Лісабонська стратегія може слугувати прикладом досвіду забезпечення подальшого збалансованого, екологічного та розсудливого зростання, яка була опублікована під заголовком "Європа 2020. Стратегія розумного, стійкого і всеосяжного росту" (Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth) [21].

Принциповим методологічним підходом до розвитку економіки країн ЄС стає сутність відмінності категорій «розумного зростання» та «стійкого зростання» [21; 22]. Така позиція покладена в основу ключових документів соціально-економічного та екологічного розвитку країн ЄС як Лісабонська стратегія та «Європа-2020».

Важливим є поняття «розумного зростання», до якого відносять ріст витрат на НДДКР і підвищення частки молоді з вищою освітою. Зі «стійким зростанням» пов'язані ріст зайнятості, скорочення парникових викидів, підвищення енергоефективності і ширше використання альтернативних джерел енергії. Під «розумним зростанням» розуміється розвиток економіки, що базується на знаннях і інноваціях. «Стойким зростанням» називається «конкурентноздатніша» економіка, основою якої є більш ефективне використання ресурсів. «Інклюзивне зростання» передбачає сприяння високому рівню зайнятості, соціальному і територіальному згуртуванню.

Інноваційні напрями та тенденції парадигми інвестиційної політики модернізації економіки

Зміст тенденції інноваційно-інвестиційної діяльності:	Характеристика тенденції інноваційно-інвестиційної діяльності:
– посилення соціально-економічної ролі в розвитку суспільства інформаційно-телекомунікаційних технологій, технологій виробництва медичної техніки та фармацевтичних лікарських препаратів та інше;	Розвиток нано- та біотехнологій, технологічна трансформація системи сільськогосподарського виробництва; застосування у секторі промисловості нано-матеріалів, досягнення нових технологічних стандартів у галузі медицини, зокрема, в діагностиці, лікуванні та профілактиці захворювань та інше.
– зміни у промисловості, зокрема структурі, масштабі, територіальному розміщенні й організації виробництва;	Інновації перетворилися на засіб збільшення прибутку та захоплення більш широкого сегмента ринку; прискорення економічного зростання шляхом підвищення конкурентоспроможності у світі. Ідея партнерства бізнесу та органів управління .
– інтернаціоналізація знань, технологій та інновацій;	Дослідження, інновації, виробництво та створення вартості більше не локалізовані географічно.
– збільшення масштабу ринкової комерціалізації втілених та невтлених складових прогресивного світового науково-технологічного доробку;	Посилення загального рівня фінансово-економічних вимог до результату інвестиційного супроводу реалізації проектів наукових досліджень і розробок як з боку держави, так і суб'єктів приватного сектора економіки.
– пріоритетними напрямками інноваційної діяльності стають розробка високих технологій, виробництво на їхній основі продукції (товарів, послуг), вихід на світові ринки, розширення міжнародної інтеграції в цій сфері;	Найважливіше дослідженнями є інформаційні технології, альтернативні джерела енергії й енергозбереження, медична тематика, штучного інтелекту, надпровідності, нанотехнологій і мікромашин, використання сонячної енергії, глибокої переробки відходів.
– вдосконалення системи управління інноваційною діяльністю	Зростання витрат на управління та збільшення ефективності виробництва, посилення державної підтримки, управлінські нововведення, інформаційне забезпечення системи управління.

Джерело: складено та удосконалено авторами за [17; 18; 19; 20]

Лісабонська стратегія та «Європа-2020» розроблена для зростання економіки ЄС, її основні положення, досвід реалізації необхідно використовувати для проектування стратегічних напрямів розвитку економіки України на основі активізації інвестиційної діяльності.

Таким чином, можливо зробити висновок, що європейський досвід доцільно використовувати для формування цілей та напрямів активізації інвестиційної діяльності, концентрації ресурсів та інвестицій щодо модернізації економіки.

Висновки і пропозиції. Проведений аналіз та розроблені теоретико-методологічні засади інвестиційної політики в контексті модернізації національної економіки дають змогу зробити такі висновки. Незадовільний стан інвестиційної діяльності та недостатньо привабливий інвестицій клімат України потребує рішучих дій, формування виваженої методологічної бази, проектування парадигми інвестиційної політики модернізації та її практичної реалізації. Розвиток інвестиційної політики модернізації економіки сприяє підвищенню темпів зростання національної економіки, конкурентноздатності, сукупному позитивному впливу на суспільство. Посилення екологізації інновацій, спрямоване на поєднання нано- та інформаційних технологій, зниження рівня шкідливих викидів, покращення якості довкілля є важливим для досягнення сталого розвитку.

Аналіз та дослідження основних положень стратегічних документів розвитку країн ЄС потрібно використовувати для формування основних цілей та проектування стратегічних напрямів розвитку соціально-економічної системи, формування інвестиційної політики України. До основних перспективних напрямів відноситься у контексті адаптації європейського досвіду: сприяння розвитку знань, інновацій; захист довкілля, раціональне та ефективне використання ресурсів, у тому числі обмежених екологічних благ та послуг; підвищення енергозабезпеченості; боротьба з бідністю та покращення добробуту народу; економічне зростання; національна та еко-

логічна безпека. Стратегічні напрями потрібно трансформувати в цілі національної інвестиційної політики та конкретні поетапні заходи Національної програми реформування соціально-економічного та екологічного розвитку України.

Література:

1. Definition of modernization. Merriam-Webster, Inc. Dictionary. URL: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/modernization> (2020, червень, 20).
2. Модернізація. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsn.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%CC%EE%E4%E5%F0%ED%B3%E7%E0%F6%B3%FF>
3. Рустапов Э. Принципы эволюционной модернизации переходных экономик. *Вопросы экономики*. 2009. № 7. С. 85–96.
4. Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми / О.М. Алімов, О.І. Амоша та ін.; за заг. ред. В.І. Ляшенка; ІЕП НАН України, КПУ. Запоріжжя : КПУ, 2014. 798 с.
5. Рогоза М.С., Кузьменко О.К. Модернізація економіки України у контексті неопіндустріальних перетворень. *Вісник економічної науки України*. 2017. № 1(32). С. 78–83. Бібліогр.: 26 назв. укр.
6. Інвестиційні рейтингові агенції та інвестиційні рейтинги. URL: <http://ukr.vipreshebnik.ru/invest-men/4229-investitsijni-rejtingovi-agentsiji-ta-investitsijni-rejtingi.html>
7. Україна опустилася на 85-те місце в щорічному рейтингу конкурентоспроможності WEF. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/617843.html>
8. Маслак О.І., Таловер В.А. Комплексна оцінка інвестиційної привабливості країни. *Економічний форум*. № 3/2016. С. 51–59.
9. Богацька Н.М. Аналіз залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. *Економіка та суспільство*. 2017. № 10. С. 28–31. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/> (дата звернення: 16.10.2019).
10. Інвестори погіршили оцінку бізнес клімату України. Укрінформ URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3056435-investori-pogirshili-ocinku-biznesklimatu-ukraini.html> (дата звернення: 15.06.2020).
11. Бирик С.П., Сютя Г.М. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання. Харків : Фоліо, 2006. 623 с. (Б-ка держ. мови). С. 415.

12. Кун Т. Структура наукових революцій. К.: Port-Royal, 2001. 228 с.
13. Бардина Н.В. Методологические основы энергетического моделирования языкового существования. *MegaLing` Горизонты прикладной лингвистики та лінгвістичних технологій. Доповіді міжнар. конф. 24–28 вересня 2007. Сімферополь: Вид-во «ДиАйПи», 2007. 348 с.*
14. Сакс Дж. Макроэкономика. Глобальный подход. М.: Дело, 1996. 848 с.
15. Четверта індустріальна революція. Економічна правда веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/projects/techiia/2019/10/7/651957/>
16. GLOBAL INNOVATION INDEX 2019: Україна в глобальному інноваційному індексі на 47 місці. ГО Центр міжнародних проєктів «Євроосвіта»: веб-сайт. URL: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=6151>
17. Хемилтон А. Инновационная и корпоративная реструктуризация в мировой экономике. *Проблемы теории и практики управления. 2000. № 6. С. 34–39.*
18. OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2007; Science and Engineering Indicators 2006: веб-сайт. URL: http://www.oecd.org/document/10/0,3343,en_2649_33703_39493962_1_1_1_1,00.html; <http://www.nsf.gov>
19. Одолюк І.В. Перспективні тренди інноваційного розвитку глобальної та національної економік. *Ефективна економіка. 2010. № 4. С. 24–27.*
20. Лазутін Г.І. Сучасні тенденції розвитку інноваційної діяльності. *Економіка і прогнозування. 2006. № 4. С. 30–38.*
21. «Європа 2020. Стратегія розумного, стійкого та інклюзивного росту» "Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth" веб-сайт. URL: http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009
22. Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Communication from the Commission. European Commission. Brussels, 3.3.2010. 32 p.
6. Investytsiini reitynhovi ahentsii ta investytsiini reitynhy. Available at: <http://ukr.vipreshebnik.ru/invest-men/4229-investitsijni-rejting-govi-agentsiji-ta-investitsijni-rejtingi.html>
7. Ukraina opustylasia na 85-te mistve v shchorichnomu reitynhu konkurentospromozhnosti WEF. Available at: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/617843.html>
8. Maslak O.I., Talover V.A. Kompleksna otsinka investytsiinoi pryvablyvosti krainy. *Ekonomichnyi forum. № 3/2016. S. 51–59.*
9. Bohatska N.M. Analiz zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy. *Ekonomika ta suspilstvo. 2017. № 10. S. 28–31.* Available at: <http://www.economyandsociety.in.ua/> (accessed 16.10.2019).
10. Investory pohirshyly otsinku biznes klimatu Ukrainy. *Ukrinform. Available at: https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3056435-investori-pogirsili-ocinku-biznesklimatu-ukraini.html* (accessed: 15.06.2020).
11. Bybyk S. P., Siuta H. M. Slovnyk inshomovnykh sliv: tlumachenia, slovotvorennia ta slovovzhyvannia. Kharkiv: Folio, 2006. 623 s. (B-ka derzh. movy). S. 415.
12. Kun T. Struktura naukovykh revoliutsii. K.: Port-Royal, 2001. 228 s.
13. Bardyna N. V. Metodolohycheskye osnovy enerhalnoho modelyrovannia yazykovoho sushchestvovannia. *MegaLing Horyzonty prykladnoi linhvistyky ta linhvistychnykh tekhnolohii. Dopovidi mizhnar.conf. 24–28 veresnia 2007. Simferopol: Vyd-vo «DyAiPy», 2007. 348 s.*
14. Saks Dzh. Makroekonomika. Hlobalnyi podkhod. M.: Delo, 1996. 848 s.
15. Chetverta industrialna revoliutsiia. Ekonomichna pravda: veb-sait. Available at: <https://www.epravda.com.ua/rus/projects/techiia/2019/10/7/651957/>
16. GLOBAL INNOVATION INDEX 2019: Ukraina v hlobalnomu innovatsiinomu indeksii na 47 mistsi. HO Tsentr mizhnarodnykh proektiv «Yevroosvita»: veb-sait. Available at: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=6151>
17. Khemylton A. Ynnovatsyonnaia y korporatvnaia restrukturyzatsiia v myrovoi ekonomyke. *Problemy teoryy y praktyky upravleniia. 2000. № 6. S. 34–39.*
18. OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2007; Science and Engineering Indicators 2006: veb-sait. Available at: http://www.oecd.org/document/10/0,3343,en_2649_33703_39493962_1_1_1_1,00.html; <http://www.nsf.gov>
19. Odotiuk I.V. Perspektyvni trendy innovatsiinoho rozvytku hlobalnoi ta natsionalnoi ekonomik. *Efektivna ekonomika. 2010. № 4. S. 24–27.*
20. Lazutin H.I. Suchasni tendentsii rozvytku innovatsiinoi diialnosti. *Ekonomika i prohnozuvannia. 2006. No 4. S. 30–38.*
21. «Yevropa 2020. Stratehiia rozumnoho, stiikoho ta inkluzyvnoho rostu» "Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth": veb-sait. Available at: http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009
22. Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Communication from the Commission. European Commission. Brussels, 3.3.2010. 32 p.

References:

1. Definition of modernization. Merriam-Webster, Inc. Dictionary. Available at: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/modernization> (2020, June, 20).
2. Modernizacija. Slovnyk inshomovnykh slov. Available at: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%CC%EE%E4%E5%F0%ED%B3%E7%E0%F6%B3%FF>
3. Rustamov E. Principles of Evolutionary Modernization of Transition Economies. *Voprosy Ekonomiki. 2009. № 7. P. 85–96.*
4. Pershyi etap modernizatsii ekonomiky Ukrainy: dosvid ta problemy / O.M. Alymov, O.I. Amosha ta in.; za zah. red. V.I. Liashenka; IEP NAN Ukrainy, KPU. Zaporizhzhia: KPU, 2014. 798 s.
5. Rohoza M.Ye., Kuzmenko O.K. Modernizatsiia ekonomiky Ukrainy u konteksti neoindustrialnykh peretvoren. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy. 2017. № 1(32). S. 78–83.*
6. Investytsiini reitynhovi ahentsii ta investytsiini reitynhy. Available at: <http://ukr.vipreshebnik.ru/invest-men/4229-investitsijni-rejting-govi-agentsiji-ta-investitsijni-rejtingi.html>
7. Ukraina opustylasia na 85-te mistve v shchorichnomu reitynhu konkurentospromozhnosti WEF. Available at: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/617843.html>
8. Maslak O.I., Talover V.A. Kompleksna otsinka investytsiinoi pryvablyvosti krainy. *Ekonomichnyi forum. № 3/2016. S. 51–59.*
9. Bohatska N.M. Analiz zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy. *Ekonomika ta suspilstvo. 2017. № 10. S. 28–31.* Available at: <http://www.economyandsociety.in.ua/> (accessed 16.10.2019).
10. Investory pohirshyly otsinku biznes klimatu Ukrainy. *Ukrinform. Available at: https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3056435-investori-pogirsili-ocinku-biznesklimatu-ukraini.html* (accessed: 15.06.2020).
11. Bybyk S. P., Siuta H. M. Slovnyk inshomovnykh sliv: tlumachenia, slovotvorennia ta slovovzhyvannia. Kharkiv: Folio, 2006. 623 s. (B-ka derzh. movy). S. 415.
12. Kun T. Struktura naukovykh revoliutsii. K.: Port-Royal, 2001. 228 s.
13. Bardyna N. V. Metodolohycheskye osnovy enerhalnoho modelyrovannia yazykovoho sushchestvovannia. *MegaLing Horyzonty prykladnoi linhvistyky ta linhvistychnykh tekhnolohii. Dopovidi mizhnar.conf. 24–28 veresnia 2007. Simferopol: Vyd-vo «DyAiPy», 2007. 348 s.*
14. Saks Dzh. Makroekonomika. Hlobalnyi podkhod. M.: Delo, 1996. 848 s.
15. Chetverta industrialna revoliutsiia. Ekonomichna pravda: veb-sait. Available at: <https://www.epravda.com.ua/rus/projects/techiia/2019/10/7/651957/>
16. GLOBAL INNOVATION INDEX 2019: Ukraina v hlobalnomu innovatsiinomu indeksii na 47 mistsi. HO Tsentr mizhnarodnykh proektiv «Yevroosvita»: veb-sait. Available at: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=6151>
17. Khemylton A. Ynnovatsyonnaia y korporatvnaia restrukturyzatsiia v myrovoi ekonomyke. *Problemy teoryy y praktyky upravleniia. 2000. № 6. S. 34–39.*
18. OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2007; Science and Engineering Indicators 2006: veb-sait. Available at: http://www.oecd.org/document/10/0,3343,en_2649_33703_39493962_1_1_1_1,00.html; <http://www.nsf.gov>
19. Odotiuk I.V. Perspektyvni trendy innovatsiinoho rozvytku hlobalnoi ta natsionalnoi ekonomik. *Efektivna ekonomika. 2010. № 4. S. 24–27.*
20. Lazutin H.I. Suchasni tendentsii rozvytku innovatsiinoi diialnosti. *Ekonomika i prohnozuvannia. 2006. No 4. S. 30–38.*
21. «Yevropa 2020. Stratehiia rozumnoho, stiikoho ta inkluzyvnoho rostu» "Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth": veb-sait. Available at: http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009
22. Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Communication from the Commission. European Commission. Brussels, 3.3.2010. 32 p.

Аннотация. Стаття посвящена вопросам модернизации национальной экономики на основе активизации инвестиционных процессов в условиях действия современных вызовов и глобализации. Рассмотрена сущность модернизации экономики, определено состояние инвестиционной деятельности на основе оценки мировых рейтингов. Неудовлетворительное состояние инвестиционной деятельности Украине, непривлекательный инвестиционный климат требуют разработки взвешенной методологической базы, проектирования парадигмы инвестиционной политики модернизации экономики и ее практической реализации. Сформулирована авторская система принципов, содержательная характеристика парадигмы инвестиционной политики страны, предложены основные направления парадигмы инвестиционной политики на основе новейших инновационных тенденций под влиянием глобальных процессов и раскрыта их характеристика. Для формирования основных целей и проектирования стратегических направлений развития инвестиционной политики модернизации Украины необходимо использовать европейский опыт.

Ключевые слова: модернизация экономики, инвестиционно-инновационные процессы, инвестиционные рейтинги, инвестиционная политика, принципы инвестиционной политики, современные вызовы, парадигма развития инвестиционной политики по модернизации экономики страны.

Summary. To form the basis of sustainable long-term development of the national economy, to solve key problems it is necessary to modernize the economy as an unalterable way to update the socio-economic system. The article is devoted to the modernization of the national economy through the use and intensification of investment processes in the face of modern challenges and globalization. The driving force of the modernization of the economy are the intensification of investment activities, investment and attraction of significant amounts of investment, their effective use, introduction of new technologies and innovations, best investment practices, effective investment policy. The essence of economic modernization is considered, the state of investment activity is determined on the basis of world ratings, its significance for progressive transformation of economy, dependence of economic modernization on effective investment policy as a factor of successful implementation of innovation and reproduction processes. The analysis of Ukraine's place in the world investment rating systems is carried out, their dynamics is analyzed. Unsatisfactory state of investment activity in Ukraine, unattractive investment climate require the development of a balanced methodological framework, designing a paradigm of investment policy for economic modernization and its practical implementation. The paradigm of investment policy development, which is aimed at modernization of Ukraine's economy, formulates the author's system of principles, gives a meaningful description of the paradigm of investment policy, its main directions and measures to improve investment activities to ensure modernization of the economy. The main directions of the investment policy paradigm based on the latest innovation trends at the national level under the influence of global processes are proposed and their characteristics are revealed. European experience should be used to form the main goals and design strategic directions for the development of the economic system and investment policy of Ukraine. The strategic directions need to be transformed into the goals of the national investment policy and specific step-by-step measures of the National Program for Reforming the Socio-Economic and Environmental Development of Ukraine.

Keywords: modernization of the economy, investment and innovation processes, investment ratings, investment policy, principles of investment policy, modern challenges, the paradigm of investment policy for the modernization of the economy.